

Програма за намаляване на нивата на замърсяване по показател фини прахови частици (ФПЧ₁₀) в атмосферния въздух на територията на община Шумен с период 2023-2027 г.

ДОКЛАД

за изпълнение на препоръките към предварителния вариант на Програмата

В настоящия доклад са представени корекциите и допълненията, отразени в окончателния вариант на Програма за намаляване на нивата на замърсяване по показател фини прахови частици (ФПЧ₁₀) в атмосферния въздух на територията на община Шумен с период 2023-2027 г. в изпълнение на:

1. Становище на Регионална инспекция по околна среда и води гр. Шумен – изх. № ОА-3651 от 14.12.2022 г.
2. Писмо от Регионална инспекция по околна среда и води гр. Шумен – изх. № ДО-535-(1) от 21.12.2022 г., относно предоставяне на информация за данните за ФПЧ₁₀ за 2021 г. след приспадане превишенията, които се дължат на природни източници – пустинен прах
3. Становище на Министерство на околната среда и водите, Дирекция „Опазване чистотата на въздуха“ – изх. № 05-08-3042 от 17.01.2023 г.

Бележки от становища	Отразени корекции
Становище на Регионална инспекция по околна среда и води гр. Шумен – изх. № ОА-3651 от 14.12.2022 г.	
На стр.38 от проекта са цитирани следните фирми: „Тропик“ АД и „Брадърс Комерс“ ЕАД, следва да се има предвид, че същите не извършват производствена дейност и не би следвало да фигурират в представената Програма.	Текстът за фирмите “Тропик” АД и “Брадърс Комерс” ЕАД от стр.38 е премахнат.
На стр. 41 е записано следното: „След 2014г. не се наблюдават нарушения на СГН, а след 2018г. няма нарушения и на прага от 35 дни за средноденонощната норма.“, следва 2018 г. да се поправи на „след 2019 г.“, тъй като през 2020 г. е достигната средноденонощната норма на ФПЧ ₁₀ .	В посоченото изречение 2018 г. е поправена на 2019 г.
На стр. 53 е допусната техническа грешка, като към източник № 11 /“Карлсберг България“ АД/ е записано „Силикозно стопанство“, следва да се поправи на „Силозно стопанство“.	На стр.53 "силокозно" е поправено на "силозно".

Писмо от Регионална инспекция по околна среда и води гр. Шумен – изх. № ДО-535-(1) от 21.12.2022 г., относно предоставяне на информация за данните за ФПЧ₁₀ за 2021 г. след приспадане превишенията, които се дължат на природни източници – пустинен прах

Окончателни данни за 2021 г. с приспадане на преноса на пустинен прах за отразяване в програмата

Редуцираната стойност на СДК и редуцираният брой дни с нарушение на СДН, съгласно "Методика за определяне на превишенията на пределно допустимите стойности на ФПЧ₁₀, които се дължат на емисии от природни източници – пустинен прах" са отразени в текста.

На съответните места в текста се привеждат и двете стойности - измерените и намалените стойности на СГК и установеният и намаленият брой дни с нарушение на СДН.

Становище на Министерство на околната среда и водите, Дирекция „Опазване чистотата на въздуха“ – изх. № 05-08-3042 от 17.01.2023 г.

1. Във връзка с разработения проект на актуализация на програма, обръщаме внимание, че община Шумен няма нормативно задължение да изготвя програма, съгласно чл. 27 от Закона за чистотата на атмосферния въздух и чл.37 и чл. 38 от Наредба № 12/15.07.2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух (обн. ДВ, бр. 58/2010 г.). Разбира се общината е в правото си да разработи своя програма за по-нататъшно намаляване на нивата на замърсителите и за поддържане на добро качество на атмосферния въздух на нейна територия. Съгласно резултатите от мониторинга през последните години в Шумен е постигнато съответствия с изискванията на законодателството по отношение на показател фини прахови частици (ФПЧ₁₀). В тази връзка е неподходящо използването на думата „достигане“ както в заглавието, така и навсякъде в текста на програмата. Не е коректно и записаното на стр. 6, че програмата е разработена в съответствие с изискванията на чл. 27, ал. 1 от Закона за чистотата на атмосферния

Заглавието и съответните части в текста са променени така, че изразът „достигане на установените норми“ и твърдението, че „Програмата за управление на качеството на атмосферния въздух на община Шумен е разработена в съответствие с изискванията на чл.27, ал.1 от Закона за чистотата на атмосферния въздух (ЗЧАВ)“ са премахнати в коригирания вариант на Програмата.

<p>въздух и подзаконовата нормативна уредба по неговото прилагане.</p>	
<p>2. На стр. 8, т. 1.2. <i>Необходимост за актуализация на действащата програма. Локализация на наднорменото замърсяване</i>, във връзка с изречението „Данните от мониторинга на КАВ не показват данни за нарушение освен по отношение на фини прахови частици (ФПЧ₁₀).“, обръщаме внимание, както е посочено по-горе, че през последните години в община Шумен е постигнато съответствие с изискванията на Наредба № 12/15.07.2010 г. по показател фини прахови частици (ФПЧ₁₀).</p>	<p>Текстът е коригиран както следва: „Данните от мониторинга на КАВ не показват нарушение на стандарти за КАВ, в т.ч. и по отношение на фини прахови частици (ФПЧ₁₀). По тази причина, община Шумен няма нормативно задължение да изготвя програма в съответствие с чл. 27 от ЗЧАВ, чл. 30 на Наредба № 7/03.05.1999г. за оценка и управление на КАВ . Независимо от това, с цел гарантиране съответствието на установените норми на цялата територия на Общината и по-натъшно подобрене на КАВ, и предвид очаквано въвеждане на по-строги норми по отношение на ФПЧ, община Шумен предприема настоящото разработване на „Програма за намаляване на нивата на замърсяване по показател фини прахови частици (ФПЧ₁₀) в атмосферния въздух на територията на община Шумен с период 2023-2027 г.“</p>
<p>3. По отношение на цитираната на стр. 8 <i>Заповед № РД-969/21.12.2013г. на министъра на околната среда и водите за утвърждаване на списък на районите за оценка и управление качеството на атмосферния въздух</i>, обръщаме внимание, че същата е заменена със Заповед № РД-257/25.03.2022 г. на Министъра на околната среда и водите.</p>	<p>Текстът е коригиран. Виж т. 2</p>
<p>4. В т. 4.3. <i>Емисии от битовия сектор</i>, стр. 57 некоректно са използвани данните от <i>Наръчник по оценка и управление качеството на атмосферния въздух на местно ниво за SO₂, PM₁₀, Pb и NO₂</i> (октомври 2002), съставен в рамките на Twinning Project BG99EN02 PHARE - Programme 1999. По отношение на статистическите данни за жилищния фонд, като пример средната големина на жилищата (в настоящия проект на програма е посочено за средна големина на жилищата 60 m²), следва да се използват такива данни, които се отнасят за конкретната община, за която се</p>	<p>Схемата за изчисление на емисиите на битовия сектор, която е изложена на стр.57, демонстрира по лесно разбираем начин принципът за изчисление на тези емисии. В община Шумен се разполага с детайлна информация за всяка жилищна сграда, вкл. разгънатата жилищна площ и етажност на сградата (виж Фиг.5.2). За изчисление на емисиите се използва именно тази детайлна информация. Направени са корекции в текста от които това става ясно, а именно: „Оценява се енергията, необходима за отопление на единица жилищна площ, след което използвайки осъвременените емисионни фактори от</p>

<p>изработва общинската програма. Например данни могат да бъдат взети от „План за интегрирано развитие на община Шумен 2021-2027 г.“ или данни от последното преброяване през 2021 г.</p>	<p>[4.1] се изчисляват емисиите отделяни при изгаряне на съответните горива.“</p>
<p>5. На стр. 73, т. 5. <i>Дисперсия на емисиите – концентрации на ФПЧ₁₀ в община Шумен</i>, твърдението: „Мониторингът предоставя точна информация, но само за местото където е разположен пункта за наблюдение и неговата околност.“ е некоректно. Отбелязваме, че съгласно приложение № 6 към чл. 11 от Наредба № 12/2010 г., градските фонове пунктове за мониторинг (каквото е АИС “Шумен“) се разполагат по такъв начин, че нивата на замърсяване, регистрирани от тях, да отчитат емисиите от всички източници, както и да са представителни за по-голямата част от градския район. В тази връзка изречението следва да се коригира.</p>	<p>Извършена е корекция в текста на изречението както следва: „Мониторингът предоставя точна информация за района, попадащ в обхвата на пункта за наблюдение.“</p>
<p>6. В т. 5.4 <i>Фонове концентрации на ФПЧ₁₀</i>, на стр. 80-81 е посочено, че към измерената стойност 8.7 µg/m³ за 2021 г. от „Комплексна фоновая станция Рожен“ (КФС „Рожен“), следва да се добави „локален фон“, като за района на гр. Шумен е определена средногодишна фоновая концентрация за ФПЧ₁₀ от 10 µg/m³. <i>„Отчитайки измерената в Рожен средногодишна концентрация на ФПЧ₁₀ за 2021г. и предполагайки едно правдоподобно увеличение на тази стойност в резултат на "локален фон", за фоновая концентрация, която ще бъде използвана в следващите анализи е приета стойността 10 µg/m³.“</i> Въпреки, че разбираме мотивите за избрания подход, считаме, че е по-коректно за средногодишна фоновая концентрация да бъде приета стойността, измерена от пункт КФС „Рожен“ за 2021 г. от 8.7 µg/m³. В тази връзка, ако е необходимо, следва да се направи преомоделиране /преизчисление и да се коригира.</p>	<p>Определянето на фоновото замърсяване е един от най-съществените проблеми при изготвяне програмите за КАВ за всички български общини. Единствена възможност към момента е експертна оценка с отчитане на измервания представителни за националния за България фон.</p> <p>Индикатор за фона на национално ниво са измерените стойности на концентрациите в АИС за мониторинг на КАВ за опазване на екосистемите в местността „Рожен“. Изборът на местността „Рожен“ като представителна за фона на национално ниво е продиктуван от местоположението на станцията – надморска височина 1 759 m, в централната част на планина, в чиято околност няма източници на замърсяване от антропогенен характер.</p> <p>В околността на българските градове и общини, по-конкретно в околността на района, обхванат от дисперсионното моделиране на КАВ програмата, емисии се отделят от редица източници – населени места, промишлени</p>

	<p>предприятия, пътни артерии, които създават един допълнителен към този от Рожен фон за разглежданата община – „локален фон“, който следва да се добави към фона от Рожен.</p> <p>Считаме, че едно приравняване на фоновите концентрации на ФПЧ₁₀ за община Шумен с н.в. 184 m, заобиколена от редица източници отделящи ФПЧ₁₀ на концентрацията на ФПЧ₁₀ в сърцето на планината Родопи, на н.в. 1759 m, със сигурност ще намали достоверността на получените резултати.</p> <p>Текстът е коригиран и допълнен с тук посочените основания за отчитане на локален фон.</p>
<p>7. На ср. 121, т. 9. Отчет и контрол за изпълнение на Програмата, по отношение на посоченото за чл. 79 от ЗООС: <i>„Настоящата Програма е разработена на основание чл. 79 от ЗООС и е неразделна част от Програмата за опазване на околната среда в община Шумен. Съгласно чл. 79, ал. 4 от ЗООС, програмите се приемат от общинските съвети, които контролират изпълнението им, съгласувано с РИОСВ-Шумен (чл. 41, ал. 2 от Наредба № 12/2010г. и чл. 33, ал. 2 от Наредба № 7/2000г.).“</i>, следва да отпадне, тъй като програмите за намаляване нивата на замърсителите и за достигане на утвърдените норми с изменението на Закона за чистотата на атмосферния въздух (ЗЧАВ) от 03.01.2019 г., вече не са част от програмите за опазване на околната среда по ЗООС. В случаите, в които вече има постигнато съответствие с нормите за КАВ, съгласно чл. 29 от Наредба № 12/2010 г., общинските органи, съгласувано със съответните регионални инспекции по околна среда и водите следва да предприемат необходимите мерки за поддържане на нивата на замърсителите под установените за тях норми и за запазване на възможна най-доброто качество на въздуха в тях, съвместно с устойчивото</p>	<p>Посоченият текст е премахнат.</p>

<p>им развитие. Поради липсата на нормативно основание за начина, по който да бъде направено това, въпрос на преценка от страна на местните власти е как да бъдат поддържани нивата на замърсителите под определените норми. Както е посочено по-горе, общината е в правото си да разработи своя програма за по-нататъшно намаляване на нивата на замърсителите и за поддържане на добро качество на атмосферния въздух на нейна територия. В този случай, според нас, е подходящо да бъдат спазени установената процедура и изисквания за разработване на общинска програма за КАВ, в която също да бъдат заложени конкретни цели, които да бъдат изпълнени с програмата.</p>	
<p>8. Във връзка със заложената мярка в таблицата с предвидените за изпълнение мерки на ср. 5 с код 1.10-Sh-o „Осъществяване на контрол на обекти на юридически лица, които предлагат на пазара дърва за отопление за спазване на изискванията относно качеството на дървесината за отопление“ и посочена като отговорна за изпълнението <i>ДАМТН</i>, а като възможни източници на финансиране <i>бюджет на ДАМТН</i>, отбелязваме, че съгласно чл. 10 от Наредба № 6 от 2019 г. за изискванията и контрола върху дървесината, която се използва за битово отопление на Министерството на земеделието, храните и горите, контрол по изпълнението на наредбата се осъществява от кмета на общината или оправомощени от него лица, лицата имащи правомощия по Закона за горите да извършват проверки на издадените превозни билети и регионалната инспекция по околна среда и водите. Текстът в таблицата следва да бъде коригиран.</p>	<p>В Плана за действие е направена корекция, съгласно указаниято, а именно: Текстът „ДАМТН“ е заменена с „Община Шумен и РИОСВ“</p>
<p>9. Обръщаме внимание, че посочените в таблицата прогнозни разходи за финансиране на всяка една от мерките с предвидените за изпълнение мерки към актуализираната програма, следва да са формирани въз основа на</p>	<p>Такъв анализ е извършван. За всяка отделна мярка той е специфичен и не е възможно и би било безсмислено да се оформи някаква обща схема, която да се отдели като отделна част от текста на Програмата.</p>

<p>финансов анализ. Липсата на предвидено финансиране на практика поставя под съмнение последващото изпълнение на мерките, а оттам и постигането на целита на програмата и постигането на необходимото качество на въздуха.</p>	<p>Прогнозите са направени въз основа на извършени разходи за предходен период – платени възнаграждения и осигуровки на служители, сключени договори за предоставени услуги, изготвени инвестиционни проекти, прогнозни разходи за финансиране по европейски програми</p>
<p>10. Технически бележки:</p> <p>1. На стр. 64 в изречението „Височината на изпусчане на емисиите се определя по височината на средната етажност на сградите в съответния полигон.“ е допусната техническа грешка в думата изпусчане. Следва да се коригира.</p> <p>2. На стр. 79 в изречението „За дисперсионното моделиране и анализ на КАВ в конкретната реперна година 2021 е необходима конкретна метеорологична информация за 2021г.“ предлагаме думата реперна да бъде заменена с базова.</p>	<p>Текстът е коригиран както следва:</p> <p>1. Височината на изпускане на емисиите се определя по височината на средната етажност на сградите в съответния полигон.</p> <p>2. За дисперсионното моделиране и анализ на КАВ в конкретната базова година 2021 е необходима конкретна метеорологична информация за 2021г.</p>